

Sprawdzian 1. Rozwiązania i punktacja

Nr zad.	Rozwiązania i odpowiedzi	Punktacja	Liczba pkt																									
1.1.	Masa cząsteczkowa substancji wynosi: $M_r(X) = 5,32 \cdot 10^{-23} \cdot 6,02 \cdot 10^{23} \text{ u} = 32 \text{ u}$ Wzór sumaryczny to: N_2H_4	Prawidłowe wykonanie obliczeń i zapisanie wzoru sumarycznego – 1 pkt	1																									
1.2.	H H N N H H $\text{N}_2\text{H}_4 + \text{H}_2\text{O} \rightleftharpoons \text{N}_2\text{H}_5^+ + \text{OH}^-$	Narysowanie wzoru strukturalnego i zapisanie równania reakcji – 1 pkt	1																									
2.1.	Hybrydyzacja: sp^2 Kształt: trójkątny	Prawidłowe określenie hybrydyzacji i kształtu cząsteczki – 1 pkt	1																									
2.2.	Liczba wiązań σ : 3, liczba wiązań π : 1	Określenie liczby wiązań σ i π – 1 pkt	1																									
3.	a) $3d^54s^1$ b) $1s^22s^22p^63s^23p^63d^{10}$ c) $1s^22s^22p^63s^23p^63d^5$	Za poprawne zapisanie wszystkich konfiguracji – 1 pkt	1																									
4.	I. <u>$\text{CH}_3\text{CH}_2\text{OCH}_2\text{CH}_3$</u> , II. <u>$\text{NH}_3$</u> , III. <u>$\text{CH}_3\text{NH}_2$</u>	Za prawidłowe wskazanie wszystkich wzorów – 1 pkt	1																									
5.	<table><tr><td></td><td>V</td><td>m</td><td>N</td><td>n</td></tr><tr><td>$\text{C}_x\text{H}_y\text{O}_z$</td><td>4,48 dm³</td><td>9,2 g</td><td>$1,204 \cdot 10^{23}$</td><td>0,2 mola</td></tr><tr><td>C</td><td></td><td>4,8 g</td><td></td><td>0,4 mola</td></tr><tr><td>H</td><td></td><td>1,2 g</td><td>$7,224 \cdot 10^{23}$</td><td>1,2 mola</td></tr><tr><td>O</td><td></td><td>3,2 g</td><td></td><td>0,2 mola</td></tr></table> $x = 2, y = 6, z = 1$ Wzór sumaryczny: $\text{C}_2\text{H}_6\text{O}$		V	m	N	n	$\text{C}_x\text{H}_y\text{O}_z$	4,48 dm ³	9,2 g	$1,204 \cdot 10^{23}$	0,2 mola	C		4,8 g		0,4 mola	H		1,2 g	$7,224 \cdot 10^{23}$	1,2 mola	O		3,2 g		0,2 mola	Prawidłowe wypełnienie tabeli – 2 pkt, za jeden błąd – 1 pkt, za dwa błędy lub więcej – 0 pkt. Podanie prawidłowego wzoru sumarycznego – 1 pkt	3
	V	m	N	n																								
$\text{C}_x\text{H}_y\text{O}_z$	4,48 dm ³	9,2 g	$1,204 \cdot 10^{23}$	0,2 mola																								
C		4,8 g		0,4 mola																								
H		1,2 g	$7,224 \cdot 10^{23}$	1,2 mola																								
O		3,2 g		0,2 mola																								
6.	W nadmiarze wzięto glin; masa produktu to 62,5 g; w całości przereagował reagent w niedomiarze.	Za prawidłowe udzielenie wszystkich odpowiedzi – 1 pkt	1																									
7.	1. F, 2. P, 3. F, 4. P	Za prawidłowe udzielenie wszystkich odpowiedzi – 1 pkt	1																									
8.	Masa substancji zawartej w roztworze przed krystalizacją: $m_s = \frac{m_r c_p}{100\%} = \frac{450 \text{ g} \cdot 74\%}{100\%} = 333 \text{ g}$ Masa substancji rozpuszczonej po krystalizacji: $m'_s = 333 \text{ g} - 100 \text{ g} = 233 \text{ g}$ Masa roztworu po krystalizacji: $m'_r = 450 \text{ g} - 100 \text{ g} = 350 \text{ g}$ Stężenie procentowe po krystalizacji: $c'_p = \frac{233}{350} \cdot 100\% = 66,57\%$	Prawidłowa metoda rozwiązania – 1 pkt. Wykonanie obliczeń i podanie prawidłowo zaokrąglonego wyniku – 1 pkt	2																									
9.	Jon $[\text{Zn}(\text{H}_2\text{O})_3\text{OH}]^+$ pełni w tym równaniu funkcję zasady Brønsteda, a jon $[\text{Zn}(\text{H}_2\text{O})_4]^{2+}$ – funkcję kwasu Brønsteda.	Za prawidłowe wskazanie kwasu i zasady Brønsteda – 1 pkt	1																									
10.	$[\text{Zn}(\text{H}_2\text{O})_4]^{2+}$, H_3O^+ , $[\text{Zn}(\text{H}_2\text{O})_3\text{OH}]^+$	Za prawidłowe wskazanie wszystkich wzorów – 1 pkt	1																									

11.	<table><tr><td>K_a</td><td>α</td><td>c</td><td>$[H^+]$</td><td>pH</td><td>$[OH^-]$</td></tr><tr><td>10^{-4}</td><td>0,0417</td><td>0,0552</td><td>$2,3 \cdot 10^{-3}$</td><td>2,64</td><td>$4,35 \cdot 10^{-12}$</td></tr></table>	K_a	α	c	$[H^+]$	pH	$[OH^-]$	10^{-4}	0,0417	0,0552	$2,3 \cdot 10^{-3}$	2,64	$4,35 \cdot 10^{-12}$	Prawidłowe wypełnienie tabeli – 2 pkt, za jeden błąd – 1 pkt, za dwa błędy lub więcej – 0 pkt	2
K_a	α	c	$[H^+]$	pH	$[OH^-]$										
10^{-4}	0,0417	0,0552	$2,3 \cdot 10^{-3}$	2,64	$4,35 \cdot 10^{-12}$										
12.	Z wykresu odczytujemy, że: $v_1 : v_2 = 1 : 4 = 1^n : 2^n$ $v_2 : v_3 = 4 : 9 = 2^n : 3^n$ Skąd wynika, że $n = 2$, czyli rząd reakcji jest równy 2. Stałą szybkości obliczamy w oparciu o dowolną parę współrzędnych: $k = \frac{v}{[H_2O_2]^2} = \frac{2 \cdot 10^{-4}}{0,1^2} = \frac{8 \cdot 10^{-4}}{0,2^2} = \frac{18 \cdot 10^{-4}}{0,3^2}$ $k = 0,02 \text{ dm}^3 \cdot \text{mol}^{-1} \cdot \text{s}^{-1}$	Określenie rzędu reakcji – 1 pkt. Obliczenie wartości stałej szybkości – 1 pkt	2												
13.	Należało podkreślić słowa: „czterokrotny”, „pozostaje niezmieniona”, „z kwadratem stężenia molowego H_2O_2 ”	Prawidłowe podkreślenie wszystkich odpowiedzi – 1 pkt	1												
14.	Równanie reakcji: $3Mn + 2Cr^{3+} \rightarrow 3Mn^{2+} + 2Cr$ Rozwiązanie: Ułożyć równanie bilansu masy płytki: $15 \text{ g} - m_{Mn} + m_{Cr} = m$ gdzie m – masa płytki po reakcji $\frac{m_{Mn}}{m_{Cr}} = \frac{3 \cdot 55}{2 \cdot 52}$ skąd: $m_{Mn} = \frac{3 \cdot 55}{2 \cdot 52} \cdot 0,25 \text{ g} = 0,397 \text{ g}$ czyli: $m = 15 \text{ g} - 0,397 \text{ g} + 0,25 \text{ g} = 14,85 \text{ g}$	Ułożenie równania reakcji – 1 pkt Prawidłowe wykonanie obliczeń i podanie prawidłowo zaokrąglonego wyniku – 1 pkt	2												
15.	Wzór wybranego odczynnika: HCl_{aq} $Na_2CO_3 + 2HCl \rightarrow 2NaCl + CO_2 + H_2O$ $Na_2SO_3 + 2HCl \rightarrow 2NaCl + SO_2 + H_2O$ Obserwacje: W obu probówkach widoczne będzie wydzielanie gazu. Gazy odróżni się po zapachu: SO_2 ma ostry charakterystyczny zapach spalanej siarki, CO_2 jest gazem bezwonny.	Prawidłowy wybór odczynnika i zapisanie równań obu reakcji – 1 pkt. Zapisanie obserwacji i opisanie sposobu identyfikacji obu gazów – 1 pkt	2												
16.1.	Proces utleniania: $HCOOH \rightarrow CO_2 + 2H^+ + 2e^-$ Proces redukcji: $MnO_4^- + 8H^+ + 5e^- \rightarrow Mn^{2+} + 4H_2O$	Prawidłowe zapisanie równań utleniania i redukcji – 2 pkt	2												
16.2.	Zbilansowane równanie reakcji: $2MnO_4^- + 6H^+ + 5HCOOH \rightarrow 2Mn^{2+} + 5CO_2 + 8H_2O$	Prawidłowe dobranie współczynników w równaniu reakcji – 1 pkt	1												
16.3.	Zdanie 1 – „utleniacza”, „reduktora” Zdanie 2 – „redukujące”	Prawidłowe podkreślenie odpowiedzi – 1 pkt	1												
17.	Wybrane odczynniki: kwas solny, roztwór NaOH, opiłki żelaza, nadtlenek wodoru. Roztworzyć żelazo w roztworze HCl. Za pomocą NaOH strącić wodorotlenek żelaza(II). Stosując H_2O_2 utlenić wodorotlenek żelaza(II) do wodorotlenku żelaza(III). Roztworzyć wodorotlenek żelaza(III) w roztworze kwasu solnego. Produktem jest chlorek żelaza(III).	Prawidłowy wybór odczynników – 1 pkt. Prawidłowy opis czynności – 1 pkt	2												

	Uwagi: – utlenianie $\text{Fe}(\text{OH})_2$ można przeprowadzić tlenem z powietrza, wówczas H_2O_2 nie musi być stosowany, – za prawidłową należy też uznać reakcję bezpośredniego utlenienia FeCl_2 do FeCl_3 zgodnie z równaniem: $2\text{FeCl}_2 + \text{H}_2\text{O}_2 + 2\text{HCl} \rightarrow 2\text{FeCl}_3 + 2\text{H}_2\text{O}$		
18.	A. $\begin{array}{c} \text{CH}_3 \\ \\ \text{CH}_3-\text{C}-\text{CH}_2-\text{CH}_3 \\ \\ \text{CH}_3 \end{array}$ 2,2-dimetylobutan B. $\begin{array}{c} \text{CH}_3 \quad \text{CH}_3 \\ \quad \\ \text{CH}_3-\text{C}-\text{CH}-\text{CH}_3 \\ \\ \text{CH}_3 \end{array}$ 2,2,3-trimetylobutan	Prawidłowe narysowanie wzorów i podanie obu nazw – 1 pkt	1
19.	A. $\begin{array}{c} \text{Cl} \\ \\ \text{CH}_3-\text{C}-\text{CH}_3 \\ \\ \text{CH}_3 \end{array}$ B. $\begin{array}{c} \text{CH}_3 \\ \\ \text{C}_2\text{H}_5-\text{CH}_2-\text{C}-\text{CH}_3 \\ \\ \text{I} \end{array}$ C. $\begin{array}{c} \text{CH}_3-\text{C}=\text{CH}-\text{CH}_3 \\ \\ \text{CH}_3 \end{array}$	Narysowanie wszystkich wzorów – 1 pkt	1
Suma			32